

Hej alla OMEP- medlemmar

I Stockholm börjar vårsolen smälta all snö som vi levt med i månader vilket förorsakat tågkaos etc. Men våra snöbekymmer är små mot de katastrofer som Haiti och Chile i form av jordbävningar och tsunami utsatts för. Det finns möjlighet att stödja återuppbygandet genom OMEP, då både Haiti och Chile är medlemmar, se information på hemsidan www.omep.org.se.

För Sverige blir det en intressant vår för oss som är engagerade i barns välbefinnande, utveckling och lärande. Som alla vet är det valår och möjligheten att påverka den partipolitiska agendan lokalt och nationellt ökar. Passa på att utnyttja detta och fråga era lokala politiker om hur till exem-

bildning, en grundläroutbildning (år F-6) samt en ämnesläroutbildning. Efter stora påtryckningar från landets högskolor/universitet och andra intressenter landade regeringens förslag angående förskolläroutbildningens längd på att bibehålla de 3½ år som den har nu. Grundläroutbildningen föreslås bli 4 år. Inriktningen Grundläroexamen med inriktning mot fritidshem förkortas dock till 3 år, vilket är mycket tråkigt och oförståeligt att utbildning mot en så viktig del i barns skolvardag underskattas!

Läs mer på: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/94/21/8935430d.pdf>.

Förslag om lärarlegitimation bereds

svar för barns utveckling och lärande

- Enskilda/privata förskolor ska gå under benämningen fristående förskolor och ha samma reglering som kommunalverksamhet både gällande utbildning och ekonomiska förutsättningar
- Ansvarig ledare för förskolan ska benämnas som förskolechef

Läs mer på: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/14/23/68/25bd4959.pdf>

När det gäller OMEPs nationella arbete (och internationella), arbetar nu de svenska kretsarna för högttryck med den kommande OMEP världskongressen i Göteborg 11-13 augusti 2010. Om du som medlem vill delta i detta arbete, hör då av dig till Ingrid Engdahl för mer information.

Rapport ett från OMEPs projekt "Barns delaktighet i det fysiska rummet" finns nu på svenska OMEPs hemsida. www.omep.org.se. I fas två står lärande för hållbar utveckling i fokus och här arbetar OMEP både internationellt och nationellt med att lyssna på barns röster om hur de ser på kongressloggan.

Väl mött i Göteborg i augusti!

pel barnkonventionen efterföljs lokalt och hur förskole-, fritids- och skolverksamhet i er kommun t.ex. upprätthåller och utvecklar barns möjligheter till delaktighet och inflytande.

Förslaget om reviderad läroplan för förskolan befinner sig nu för översyn i regeringskansliet och troligtvis läggs förslaget fram innan sommaren. Vidare kom propositionen för ny läroutbildning i februari med titeln Bäst i klassen, förslaget är att återgå till tidigare struktur, med en förskolläro-

fortfarande av regeringen. Vidare föreslås att allmän förskola införs för 3 åringar från och med den 1 juli 2010. Skollagspropositionen finns nu sedan den 23 mars på regeringens hemsida, ett dokument på 1348 sidor med titeln Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet. Några nyheter:

- Förskolan som en egen skolform
- Undervisningsbegreppet införs i förskolan
- Förskollärare får utökad an-

Eva Årlemalm-Hagser
Ordförande i Stockholmskretsen

Om lusten att kommunicera och tilliten till att någon lyssnar

Den 27 oktober föreläste Sara Folkman, dramapedagog, verksam på Snösätra förskolor i Rågsved, en mångkulturell förort till Stockholm för OMEPS Stockholm. Hon berättade mycket levande och engagerad hur hon och hennes kolleger inspirerar

barnen och deras föräldrar att sätta ord på sina tankar och känslor. ”Berätta om ditt hemland” var uppstarten till projektet Hemlandspoesi. Att bli frågad, lyssnad på och nedtecknad gav barnen och föräldrarna bekräftelse, alla har en historia att berätta.

Föräldrarna blev stolta över barnen och barnen över föräldrarna när de fick se och läsa varandras berättelser. Hemlandspoesi visar hur både barn och föräldrar använder språket för att uttrycka sig och sina känslor, att språket utvecklas i ett sammanhang om någon lyssnar.

IRAKIEN

Jag kommer från Rågsved
Från mamma och pappa
och dagiset Rödmyran
Jag kan prata arabiska
och svenska
Min hemland är Irakien

I Irakien
man dödar dinosaurier
om dinosaurier är dumma
I Irakien
finns stora krokodiler
Det finns roliga saker
och det finns hundra monster

När jag var liten
min mamma ha gått till Irakien
Jag var på magen
Jag kommer ihåg
Jag kommer ihåg jag var
på Irakien

Amin

Jag bodde i en liten stad
Vi var sju syskon
Jag var alltid ute
hela tiden
varje dag
Jag gick bara in för att äta
Vi hade en gård
med kycklingar och getter
Jag skulle sopa efter dom
Det var mitt jobb

Vi fick varm getmjölk
till frukost varje morgon
Det är den godaste frukost
som finns
Jag har inte hittat
getmjölk
i Sverige

Det är mycket varmt
i Somalia
och när regnet kommer
doftar det så gott
Ibland
tog jag upp sanden
och luktade på den

Jag saknar folket
i Somalia
Jag saknar min släkt
I Afrika är ingen ensam
Man hjälper varandra

Om man är sjuk
Om man föder barn
Om man är ledsen
och har sorg
Man behöver inte be
om hjälp
De kommer ändå
och hjälper till

Om du har sorg
kommer de
och stannar i tre dagar
Några lagar mat

Några passar barnen
Några sitter bredvid dig
på sängen
och pratar hela tiden
så du ska glömma

I tre dagar
eller så länge det behövs

Det är skillnad
i Sverige
Det är ingen
som knackar på dörren här

Vi muslimer
behöver inte skrika
och gråta
för att visa sorg
Vi har sorg inuti
Men när min mamma dog
grät jag varje dag
Hon kommer till mig
varje natt i drömmen
Hela dagen
ser jag
hennes ansikte

Jag bor i Sverige
och jag har glömt mycket
I Sverige kan man leva
Man behöver inte vara orolig

Men i Afrika
är man lycklig

Sado/Förälder

I december fick Snösätra förskolor Stockholms stads hedersnämnannde 2009 för att de har kommit långt i sitt kvalitetsarbete och kan påvisa ett mycket bra utvecklingsarbete.

Motiveringen löd bl. annat: ”Dialogen med föräldrarna är central i förskolan. På denna enhet där det talas en mängd olika språk, har man lyckats skapa en väl fungerande dialog med både barnen och föräldrarna. Enheten

har ett genuint fokus på barnen och arbetar föredömligt med föräldrasamverkan på mångkulturell och flerspråkig grund. De har utvecklat metoder för kommunikation som gör det möjligt för föräldrarna att vara delaktiga i sina barns liv och utveckling. Enheten tydliggör förskolans uppdrag på ett övertygande och respektfullt sätt.

Medarbetarna är duktiga på att ta tillvara det mångkulturella, där deras

utvecklade metoder för kommunikation möjliggör för föräldrarna att vara delaktiga i sina barns utveckling.” Detta arbete fick vi en glimt av genom Sara Folkmans föreläsning.

Barbara Verholen
Stockholmskretsen

Social kompetens och vardagsfungerade - ett funktionellt perspektiv

Den 15 februari hade OMEP- Stockholmskretsen ett seminarium med Anne Lillvist på ABF-huset i Stockholm. Hon presenterade sin alldeles "färska" avhandling i psykologi från Örebro universitet. The applicability of a functional approach to social competence in preschool children in need of special support. Avhandlingen bygger på fyra empiriska studier med fokus på sociala kompetensen hos barn i behov av särskilt stöd inom förskolan. Datamaterialet samlades in genom en enkätstudie där 571 förskolor deltog från två svenska län samt ett mindre antal barnobservationer.

Barnperspektiv

Resultatet visade att förskollärare definierade barn i behov av särskilt stöd utifrån två perspektiv: Barnperspektiv och Organisationsperspektiv. I barnperspektivet beskrevs barn i behov av särskilt stöd som följande; alla barn har behov av särskilt stöd, barn som behöver extra stöd samt barn som är formellt utredda.

Organisationsperspektiv

I organisationsperspektivet talade förskollärarna om personal, tid och resurser (studie I). Vidare så definierade förskollärare social kompetens hos små barn i termer av intraperso-

nell förmåga exempel på detta var självförtroende, empati, autonomi eller som interpersonella relationer som interaktion, popularitet, goda ledaregenskaper (studie II). Av 1574 barn var 17,3% i behov av särskilt stöd av dessa var det 3,7 % som hade ett diagnostiserat funktionshinder. Av de

barn som var i behov av särskilt stöd var pojkar överrepresenterade som grupp. Majoriteten av barn i behov av särskilt stöd är odiagnostiserade barn med funktionella svårigheter som tal och språksvårigheter, svårigheter med samspel med andra barn och koncentrationssvårigheter (studie III). I den sista studien observerades barn med diagnos, odiagnostiserade barn och barn som inte var i behov av särskilt stöd i förskolan. Resultaten visade att barnen med diagnos och de odiagnostiserade barn i behov av särskilt stöd

uppvisar liknande svårigheter i samspel med andra barn (studie IV).

Slutsatser

De slutsatser som går att dra av studierna är; behovet av särskilt stöd är inte stabilt över tid, majoriteten av de barn som är i behov av särskilt stöd är inte diagnostiserade, pojkar är en överrepresenterad grupp bland de barn som beskrivs av förskollärarna som i behov av särskilt stöd, de vanligaste problemen är kopplat till tal och språk och interaktion, barn med diagnos och de utan (som beskrivs behöva stöd) uppvisar samma profiler när det gäller samspel. Annes presentation ställer många viktiga frågor kring barns behov och speciellt för barn i behov av särskilt stöd. Hur kan dessa olika svårigheter uppmärksammas? På vilka sätt kan förskolans personal utveckla kunskap och strategier så alla barn ges förutsättningar för positiv utveckling och lärande? Vilka organisatoriska och pedagogiska förändringar krävs för att möjliggöra detta i verksamheten?

Eva Ärlemalm-Hagsér

VÄLKOMMEN till OMEPs världskongress i Göteborg den 11 – 13 augusti 2010!

Ingrid Pramling, Jan Eliasson båda från Sverige, Bronwyn Davids från Australien, Silvia Carrasco Pons, Spanien och Sylvie Rayna, Frankrike är några av huvudföreläsarna.

Därtill kan du välja bland 355 abstracts/korta föreläsningar med föreläsare från Latin Amerika, Nord Amerika, Afrika, Asien och Europeiska länder.

www.omep2010.org

Lek, språk och en känsla av värdighet

- om mänskliga rättigheter i förskolan.

Barnläkaren Lars H Gustavsson föreläste i januari för över 700 förskolechefer på en konferens anordnad av Förskoletidningen.

- Det handlar om värnandet av den enskilda människans värdighet och värde. Värdighet är motsatsen till skam. Anti-agalagen instiftades i Sverige under det internationella barnåret. Där slås fast att man inte får använda kroppslig bestraffning eller annan kränkande behandling. De exempel som lagstiftarna 1979 angav på vad som är kränkande behandling och alltså inte ska användas i samband med barnuppfostran var rumsarrest och att läsa barnens brev och dagböcker utan tillstånd.

- Lika aktuellt idag, och breven finns ju nu på Internet och som SMS. Rumsarrest innebär ignorering och utfrysning, något som verkar komma tillbaka igen, i supernannyns kölvatten, sa Lars H Gustavsson. Även TIME-OUT används, till och med i förskolan.

Time-out är en term från basketen som fick en bredare användning när Mona Sahlin tog Time-out från politiken på 1990-talet. Termen betyder att man själv bestämmer sig för att ta en paus.

- Men idag bestämmer fröknarna och föräldrarna när barnen behöver en ti-

me-out och sätter dem på stolar eller skickar iväg dem till isolering, berättar Gustavsson.

Dialog och gemenskap

I basketen är time-out dessutom en gemensam sysselsättning. Spelarna och tränarna får en stund för att tillsammans prata igenom situationen, kanske lugna ner spelet och dra upp ny taktik. Sådan dialogpedagogik behövs det mycket av i barnuppfostran, inte isolering och utfrysning.

- Föräldrar och pedagoger kan med lagstöd tacka nej till olika belönings-system och bedömningsformulär som bygger på isolering och utfrysning. **INTE MED VÅRA BARN!**

Det finns även behov av bättre utvärderingsmetoder. Vill vi möta eller mäta barnen? Bekräfta eller belöna? Leda eller lotsa?

- Vi måste lära oss att mäta det vi verkligen vill utveckla och inte delta i ett arbete som går ut på att utveckla det som är lätt att mäta, avslutade Lars H Gustavsson, som är aktuell med en ny bok i mars 2010 VÄXA inte LYDA!

Ingrid Engdahl
Ordf Svenska OMEP

Världskongress i Göteborg den 11 – 13 augusti 2010 har tre teman

- Education for Sustainable Development
med 185 abstracts att välja bland

- Gender, equity and equal rights
med 50 abstracts

- Different childhoods
med 120 abstracts

www.omep2010.org

Svenska OMEPs verksamhetsberättelse 2009

Styrelsen har under året haft följande sammansättning:

Ordinarie ledamöter:

Ingrid Engdahl, Lidingö, ordförande
Bibi Karlsson, Göteborg, v. ordförande
Ann-Christin Eklundh, Höllviken, sekreterare
Eva Ahlin, Göteborg, kassör
Solweig Eklund, Enköping
Margareta Rönngren, Umeå
Sonja Sheridan, Göteborg

Suppleanter

Margareta Blennow Nacka
Karin Engdahl, Umeå
Annika Månsson, Malmö
Ingrid Pramling Samuelsson, Göteborg
Mania Teimouri Göteborg
Eva Ärlemalm-Hagsér, Järfälla

Adjungerad ledamot: Astrid Waleij, OMEP-NYTT

Revisorer

Elisabeth Doverborg
Tor Hudner
Suppleant
Siw Blomqvist

Valberedning

Gunilla Kalderén (sammankallande)
Siw Blomqvist
Maelis Karlsson Lohmander

Kontaktpersoner för kretsarna:

Sonja Sheridan Göteborgskretsen
Margareta Rönngren Norrlandskretsen
Annika Månsson Skånekretsen
Eva Ärlemalm-Hagsér Stockholmskretsen

Medlemmar under 2009

Organisationen har haft 192 individuella medlemmar och 31 organisationer varav de flesta är förskolor. Ansvarig för medlemsregistret har under året varit Bibi Karlsson.

Årsmötet 2009

Svenska OMEPs årsmöte hölls den 12 februari på Stockholms universitet, Campus Konradsberg med 17 närvarande medlemmar. Vid årsmötet utdelades diplom till tre nya hedersmedlemmar Siw Blomqvist, Lycksele, Jan Elow, Karlstad och Birgitta Cederblom, Göteborg. Årsmötet samlade 30 deltagare och inleddes med korta anföranden kring

Hållbar utveckling av:

Ingrid Pramling Samuelsson Barns lärande för hållbar utveckling
Görel Thurdin Utbildning för hållbar utveckling – endast en klimatfråga? Eller endast en miljöfråga?

Eva Ärlemalm-Hagsér Studenters tankar om att arbeta praktiskt mot lärande för hållbar utveckling i förskolan.

Ingrid Engdahl LärHut- ett nytt perspektiv på förskolans uppdrag

Styrelsesammanträden

Styrelsen har under verksamhetsåret haft fyra sammanträden. Ett konstituerande sammanträde hölls i samband med årsmötet den 12/2, ett tvådagars-sammanträde i Göteborg 29-30 maj, en styrelsekonferens i Sättra Bruk 31/8 - 2/9 samt ett halvdagsmöte inför årsmötet den 9/2 2010.

Årsavgift 2009

Årsavgiften har för enskild medlem varit 150 kr

Årsavgift för student 100 kr

Årsavgiften för organisation 500 kr

Kretsarna

Fyra lokala kretsar har under året varit aktiva med egna möten och föreläsningar. Samtliga kretsar har haft representanter i Svenska OMEPs styrelse. Kretsstöd har utgått till de kretsar som så önskat genom att 1/3 av de avgifter som inkommit från medlemmarna återbetalats till kretsarna med en garantisumma på minst 500 kronor.

De fyra aktiva kretsarna har skrivit egna verksamhetsberättelser.

Nationellt arbete

Barns delaktighet i det fysiska rummet

OMEPs styrelse och kretsar har arbetat aktivt med projektet "Barns delaktighet i det fysiska rummet" som fokuserar frågor om barn och demokrati, barns medbestämmande, genus och hållbar utveckling. En omfattande rapport, en DVD och en ansökan om en fortsättning under ett tredje projektår har i oktober lämnats in till Allmänna Arvsfonden, som glädjande nog beviljat medel även till år tre i projektet. Detta år riktas arbetet mot Lärande för hållbar utveckling och deltagande under kongressen. För mer utförlig information hänvisas till projektrapporten samt projektets DVD.

Anna-Karin Engberg

Världskongressen 2010

Mycket arbete har under året lagts ned på kongressförberedelser. Organisation av arbetet med världskongressen har utvecklats. Från kongressbyrån MCI i Göteborg deltar Henrik Svensson, Karin Forsberg och Susanna Johnsson, MCI, vars enhet i Stockholm handhar Abstrachtering och Anmälningsförfarande. Arbetet leds av en lokal organisationskommitté (LOKET) som består av MCIs representanter, Ingrid Pramling Samuelsson samt sammankallande i arbetsgrupperna: Programgruppen – Maelis Karlsson Lohmander Sociala/kulturella gruppen – Bibi Karlsson Sponsorgruppen – Solweig Eklund Webb, information och nordiska kontakter – Ingrid Engdahl Världsrådet – Sonja Sheridan

Arbetet följer tidsplanen. Under styrelsekonferensen i augusti-september deltog representanter för kretsarna, som kommer att läsa och bedöma abstracts och posters. Skånekretsen tar ansvar för temat Gender equity and equal rights, Göteborgskretsen – Sustainable development och Stockholmskretsen – Different childhoods.

Remissvar

Svenska OMEP har under året avgivit remissvar på En hållbar lärarutbildning – förslag till ny lärarutbildning samt Förslag till ny Skollag.

Internationellt arbete Europamöte i Grekland

Årets europamöte var förlagt till ön Syros i Grekland den 27-29 april med temat "Shaping the future". Bibi Karlsson rapporterade tillsammans med Eva Ahlin och Mania Teimouri om projektet Barns delaktighet i det fysiska rummet. Representanter för 17 nationella OMEP-kommittéer i Europa deltog. De svenska deltagarna redovisade sina intryck av konferensinnehållet i OMEP NYTT.

OMEPs världskonferens i Lagos, Nigeria

OMEP – Nigeria bjöd in till världskonferens den 5-9 augusti 2009 i Lagos kring temat Learning to listen – Listening to learn. Utöver Ingrid Pramling Samuelsson representerades Svenska OMEP av Ingrid Engdahl, Eva Ärlemalm-Hagsér, Karin Lager och Karin Engdahl.

Konferensen samlade deltagare från 23 nationella OMEP-kommittéer. Ytterligare sex länder var representerade via fullmakt. Det låga deltagandet torde bero på att det pågick våldsamheter i norra Nigeria. Flera hundra nigerianer deltog i den internationella konferensen.

Ingrid Engdahl presenterade och inbjöd till OMEPs världskongress 11-13 augusti 2010 i Göteborg. Ingrid, Eva, Karin och Karin presenterade Svenska OMEPs arbete med projektet Barns delaktighet i det fysiska rummet.

International Journal of Early Childhood - IJEC

Svenska OMEP har sedan år 2004 varit ansvarig för tidskriften, för närvarande med Eva Johansson som redaktör. Från och med 2010 ingår IJEC i Springerförlagets tidskriftsutgivning, som därmed övertar det omfattande arbetet med administration och distribution av tidskriften. Eva Johansson kvarstår som redaktör och de första åren är avgiften oförändrad för OMEPs medlemmar.

Representation

Medlemskap i andra organisationer Svenska OMEP är medlem i UNICEF, Nätverket för Barnkonventionen samt SAMBA – samarbete för prioritering av barnen och representeras av Marianne Möller, Birgitta Lidholt och Rutger Ingelman samt ibland andra medlemmar från Stockholmskretsens styrelse.

Lärande för hållbar utveckling

Ingrid Engdahl och Eva Ärlemalm-Hagsér höll en workshop i samband med EU-toppmötet Lund Calling: EU as a global actor - Education for Sustainable Development 28-29 september.

Ingrid Engdahl representerade Svenska OMEP på en internationell konferens anordnad av Swedish International Centre for Education for Sustainable Development - SWE-DESD i Visby den 4-5 november.

Barnkonventionen 20 år

Svenska OMEP har medverkat och deltagit flera arrangemang i samband med att FN:s Konvention om barnets rättigheter firade 20-årsjubileum, vilka rapporterats i OMEP - NYTT nr 3.

OMEP - NYTT

Svenska OMEPs organ OMEP - Nytt har under verksamhetsåret utkommit med tre nummer med Skåneskretsen, Göteborgskretsen och Norrlandskretsen som ansvariga. Den nya layouten är mycket uppskattad och övergången till att i de flesta fall distribuera tidskriften med e-post har inneburit stora

ekonomiska besparingar. Ambitionen är att OMEP - Nytt skall belysa internationella OMEPs verksamhet samt att sprida kunskap om forskning om små barn och förskola. Vi kan med glädje konstatera att innehållet i årets tre nummer återigen har varit i linje med denna ambition. Under året har också projektet särskilt uppmärksammats.

Svenska OMEPs hemsida

Adressen är www.omep.org.se. Hemsidan är delvis förnyad men kan utvecklas ytterligare. Eva Ärlemalm-Hagsér och Ingrid Engdahl har arbetat med detta under året.

Arkivering av OMEP:s material

Svenska OMEPs material finns arkiverat på TAM-Arkiv, Grindstuvägen 48 – 50 i Bromma, Stockholm. Arkivet kommer att vara tillgängligt för forskning.

Slutord

Styrelsen har under året utvecklat Svenska OMEP i ännu tydligare riktning mot att vara en mötesplats mellan olika yrkesgrupper som professionellt har sin vardag tillsammans med barn. Under året har det tagits sig konkret uttryck i direkt samarbete med många förskolor inom ramen för Allmänna Arvsfondsprojektet och genom att kontakt tagits brett inför världskongressen.

Styrelsen vill också framhålla det fina samarbetet med internationella OMEP genom Ingrid Pramling Samuelsson som världspresident och förtroendet att anordna världskongressen 2010.

Styrelsen vill tacka alla som gjort det möjligt att bedriva Svenska OMEPs verksamhet och vill särskilt tacka kretsarna för deras engagemang och arbete. Stort tack riktas också till redaktören för OMEP - NYTT Astrid Waleij.

Stockholm 2010-02-09

Ingrid Engdahl Ann-Christin Elundh
Bibi Karlsson Sonja Sheridan
Eva Ahlin Margareta Rönngren
Solweig Eklund

Skånekretsens verksamhetsberättelse 2009

Ledningsgruppens sammansättning:

Kristian Lutz
Ann-Christin Eklundh
Ann-Charlotte Persson
Marjanna de Jong
Annika Månsson

Medlemmar

Skånekretsen har nio betalande medlemmar

Allmän beskrivning

Verksamheten under året i Skånekretsen har i stor utsträckning varit i relation till Svenska OMEP:s arbete. Tre personer: Ann-Christine Eklundh, Marjanna de Jong och Kristian Lutz har varit aktiva med analysarbetet i projektet ”Barns delaktighet i det fysiska rummet” och skrivit en slut-

rapport. Dessutom har möten rört kongressen i Göteborg i augusti. Kretsen har inte detta år varit representerad i de internationella möten som hållits inom nätverket.

Årsmöte/protokollförda möten

Kretsmöten har hållits 4/3 (årsmöte), 6/4, 17/9 och 13/11.

Dessutom har ett relativt stort antal möten (planerings och arbetande möten) hållits utifrån projektet Barns delaktighet i det fysiska rummet. Vid konferensen i Sätra Bruk deltog sex representanter från Skånekretsen.

Styrelsemöte Svenska OMEP

En representant från Skånekretsen deltog vid styrelsemötet i Göteborg den 12/2 och dessutom vid ett styrelsesammanträde i Sätra Bruk.

Föreläsning

I november anordnade vi ett seminarium tillsammans med Barndom Lärande Ämnesdidaktik (BLÄ) kring projektet Barns delaktighet i det fysiska rummet med presentation av slutrapporten. Seminariet var välbesökt med lärare från högskolan, studenter och lärare från fältet.

Framtiden

Det finns en oro för kretsens framtida arbete. En form av generationsskifte är nödvändig för att få fart på aktiviteter inom kretsen samt rekrytera nya medlemmar.

Malmö Januari 2010.

Vid datorn Annika Månsson, ordförande i OMEP Skånekretsen

Göteborgskretsens verksamhetsberättelse 2009

Styrelsen har följande sammansättning:

Ledamöter

Sonja Sheridan, ordförande
Anne Kultti, kassör
Bibi Karlsson, vice ordförande
Ilse Hakvoort, sekreterare
Mania Teimouri, vice-sekreterare
Ulla Alexandersson
Eva Ahlin
Karin Lager

Suppleanter

Birgitta Cederblom
Birgitta Begic
Torgeir Alvestad
Shirin Sazel Zandy

Ekonomi

Maj Asplund-Carlsson, revisor

Valberedning

Pia Williams
Rose-Marie Salfjord

Medlemmar

Lokalkretsen i Göteborg har 79 betalande enskilda medlemmar och 21 organisationer (19 förskolor/skolor, Psykologenheten Hisingen samt Lärarförbundets lokalavdelning).

Årsmöte

Årsmötet 2009 hölls i personalrummet för Special Pedagogik, Institutionen för Pedagogik och Didaktik, Göteborgs universitet, den 5 februari 2009 samt ett extra årsmöte den 2 mars 2009 då den nuvarande styrelsen valdes.

Sammanträden

Utöver årsmötet och det extra årsmötet har styrelsen haft 8 protokollförda sammanträden: 12/1, 2/3 (konstituerandemöte), 2/3 (styrelsemöte), 7/4, 11/5, 17/8, 28/19, och 30/11.

Projektgruppen för Barns delaktighet i det fysiska rummet – delprojekt

Göteborg har haft kontinuerliga sammanträden under verksamhetsåret.

Föreläsningar

Under våren 2009 har två kvällsföreläsningar anordnats. Göteborgs lokalkrets medverkade även i den praktiska organiseringen av en paneldebatt mellan Ingrid Pramling Samuelsson och Gunilla Dahlberg i januari. Föreläsningarna och paneldebatten var välbesökta och uppskattade av deltagarna.

15 januari: Paneldebatt mellan Ingrid Pramling Samuelsson och Gunilla Dahlberg

19 februari: Anna Lenninger föreläste utifrån ”Dags att skrota lekplattserna?”

21 april: föreläste Karin Lager om Bygga kojor i skogen - vad lär man sig då?

Under hösten 2009 har vi anordnat två kvällsföreläsningar under temat ”Hållbar utveckling” (temat fortsätter med 2 föreläsningar under vår 2010).

23 september 18-20: Barns möte med hållbar utveckling på Universeum av Mikael Olsson, pedagog på Universeum och universitetslektor i miljövetenskap på Göteborgs universitet

12 november 17.30-19: Socialt hållbar utveckling år 2020 i Göteborg av Lars Lilled, utvecklingschef för S2020, berättar om arbetet med uppdraget ur ett barn- och ungdomsperspektiv.

Övrigt

Medverkan:

Styrelseledamöter från Göteborgskretsen var aktiva i praktiska arrangemang kring Svenska OMEP:s policymöte i Göteborg 29-30 maj. Birgitta Cederblom från Göteborgskretsen har blivit valt till Hedersmed-

lem av Svenska OMEP vid årsmötet i Stockholm.

Barns delaktighet i det fysiska rummet – delprojekt Göteborg

Det tvååriga projektet Barns delaktighet i det fysiska rummet som genomfördes på tio förskolor i städerna Göteborg, Stockholm och Umeå, med medel från Allmänna arvsfonden är nu avslutat. Slutrapporten har skrivits och slutredovisats till Allmänna arvsfonden. Rapporten kommer att publiceras på Svenska OMEP:s hemsida och den kommer även att tryckas.

Konferenser

Europakongressen i Grekland 28-30 april, 2009: Mania Teimouri, Eva Ahlin och Bibi Karlsson deltog. Ma-

nia Teimouri blev finansierat genom lokalkretsen.

Karin Lager deltog i OMEP:s Världskongress i Nigeria augusti 2009: hennes resa finansierades via andra fonder.

Göteborg januari, 2010

För styrelsen

Sonja Sheridan, ordförande

Ilse Hakvoort, sekreterare

Stockholmskretsens verksamhetsberättelse 2009

Stockholmskretsen har under verksamhetsåret haft 8 protokollförda sammanträden.

Antalet enskilda medlemmar har uppgått till 76. Antalet förskoleenheter har varit 6.

Styrelsen har under år 2009 haft följande sammansättning:

Eva Ärlemalm-Hagsér, ordf.

Anna Tornberg

Barbara Verholen, vice ordf.

Birgitta Lidholt

Rita Malmberg, kassör

Björn Smedberg

Marianne Möller

Sture Henriksson

Ingrid Engdahl

Cecilia Caiman

Astrid Waleij

Rutger Ingelman

Ordinarie revisorer:

Inger Rindsjö

Ulla Qvarnström

Valberedning:

Maria Edlund

Gunilla Niss

Målning av barn från Lidingö

Årsmöte

Stockholmskretsens årsmöte hölls på Stockholms universitet, Campus Konradsberg, den 26 januari 2009. Före årsmötet informerades om förslaget till ny lärarutbildning. Informationen följdes av en ingående diskussion, som underlag för det remissvar som sedan skickades in till regeringen.

Verksamhet

Stockholmskretsen har under året anordnat 6 seminarietillfällen med va-

rierade teman, som exempelvis barns delaktighet och inflytande och vuxnas sätt att förhålla sig till och möta barnen.

Lärande för hållbar utveckling den 12 februari i samband med Svenska OMEP:s årsmöte i Stockholm.

Barns kamrat- och vänskapsrelationer i förskolan den 10 mars. Fil. dr. Fanny Jonsdottir, lärarutbildare vid Malmö högskola, föreläste utifrån sin doktors avhandling – ”Inkludering

– exkludering. En fråga om moraliskt erkännande, eller?”

Det önskvärda barnet den 15 april. Fil. dr. Anette Emilsson, lärarutbildare vid Kalmar högskola, föreläste utifrån sin doktorsavhandling om hur olika aspekter kan komma till uttryck i vardaglig kommunikation mellan lärare och barn i förskolan.

Barns inflytande i förskolan den 24 september. Universitetsadjunkt Elisabeth Arnér, Örebro, föreläste om barns perspektiv och om betydelsen av att vuxna har kunskap att förstå och utgå från barns perspektiv i sitt arbete.

Förskolan som plats för språkliga möten – Om språk ur ett mellanmänniskt perspektiv den 27 oktober. Sara Folkman verksam som drama pedagog för Snösåtra förskolor i Rågsved, Stockholm, föreläste om hur förskolan arbetar med barnens språkutveckling och föräldrars delaktighet. Hur pedagogerna väcker barnens lust till reflektion och dialog och hur de möter föräldrar till barnen som finns i gränslandet mellan föräldrarnas gamla hemland och det nya hemlandet.

Den 4 november skulle Agneta Siemeonsdotter Svensson lärareutbildare och forskare vid Göteborgs universitet föreläsa om Barns olika sätt att erfara och hantera svårigheter i samlingen - Den pedagogiska samlingen i förskoleklassen men hon fick tyvärr förhinder så detta tillfälle ställdes in.

Föreläsningarna har hållits under kvällstid och riktat sig till studenter, medlemmar, personal och föräldrar i förskola och skola samt övriga intresserade. De har hållits i olika lokaler på Stockholms universitet, Campus Konradsberg under våren och ABF-huset på Sveavägen 41 i Stockholm under hösten.

Föreläsningarna har varit utannonserade via kretsens medlemmar och kontaktpersoner i Stockholms kranskommuner och tidningen Förskolan. Antalet besökare har varierat mellan 35-140.

Teckning av barn från Lidingö

Deltagande i konferenser

Konferens på Sättra Bruk

För att diskutera slutsatserna inom projektet Barns delaktighet i det fysiska rummet samt förberedelser inför världskonferensen i Göteborg augusti 2010 träffades ett 20 tal OMEP-medlemmar från Malmö, Umeå, Göteborg och Stockholm den 31/8 – 2/9 på Allmänna barnhusets konferensgård Sättra Bruk.

Stockholmskretsen representerades av Ingrid Engdahl, Birgitta Lidholt, Astrid Waleij, Barbara Verhølen, Eva Ärlemalm-Hagsér och Marianne Möller.

Vidare har vi varit representerade vid Nätverket för Barnkonventionen i Sverige, SAMBA – samarbete för barnen, UNICEF och möten med Globträdet.

Ingrid Engdahl och Eva Ärlemalm-Hagsér representerade OMEP Sverige och Stockholmskretsen på OMEP:s världskonferens i Nigeria i augusti och presenterade projektet Barns delaktighet i det fysiska rummet.

Pågående projekt

Barns delaktighet i det fysiska rummet. Projektet avslutades under året. Projektet har redovisats vid ett flertal seminarier under vilka de medverkande förskolepedagogerna delgivit varandra sina erfarenheter. Björn Smedberg har tagit fram en DVD om projektet. Nu startar nästa fas att ta fram lämpligt material för fortbildning och att sprida resultaten från projektet. Svenska OMEP har fått yt-

terligare 400 000 till det, annat utvecklingsarbete samt en studie där barn ska tillfrågas om hur de tänker om världskonferensens logga.

Övrigt

Världskongress 2010 i Göteborg tillsammans med Göteborgs universitet och Göteborgs stad. Förberedelser och planering har fort-

löpt under året. Stockholmskretsen kommer att få ansvar för abstracts som handlar om olika barndomar.

OMEP-nytt

Astrid Waleij har under året varit redaktör för OMEP-nytt, som numera läggs ut på hemsidan.

Hemsidan

Eva Ärlemalm-Hagsér har arbetat med hemsidan under året, i syfte att uppdatera och lägga relevant information där.

VARMT TACK

Styrelsen vill framföra sitt varma tack till kontaktpersonerna i Stockholm, i kranskommunerna och vid Lärarutbildningen i Stockholm för deras arbete med att sprida information om kretsens program. Informationen till kontaktpersonerna har under året skickats ut med e-post till dem som kan ta emot post den vägen.

Stockholm den 21 december 2009

Eva Ärlemalm-Hagsér, ordförande
Cecilia Caiman
Ingrid Engdahl
Sture Henriksson
Rutger Ingelman
Birgitta Lidholt
Rita Malmberg, kassör
Marianne Möller
Björn Smedberg
Anna Thornberg
Barbara Verhølen, vice ordförande
Astrid Waleij

Norrlandskretsens verksamhetsberättelse 2009

Styrelseledamöter
Margareta Rönngren ordf.
Birgitta Mukkavaara kassör
Anna-Lena Öqvist sekreterare
Per Edberg
Britt Nyberg

Adjungerade till styrelsen
Karin Engdahl
Kia Sundbaum

Norrlandskretsens har haft fyra protokollförda styrelsemöten och ett informationsmöte där Rädda Barnen och Bris inbjöds.

Verksamhet

Norrlandskretsens arbete har i första hand fokuserat runt slutfasen av vårt gemensamma OMEP-projekt, Barns delaktighet i det fysiska rummet. Projektet har varit mycket lyckat och uppskattat och är nu en del av kommunens funktionsprogram för för-

skola. De tankar och idéer som förskolornas barn arbetat fram kommer nu att inarbetas i utformningen av alla förskolors utemiljö.

Projektet har inte bara inneburit en fantastisk resa för de tre förskolor som varit med, även andra förskolor i kommunen har inspirerats och arbetar vidare med att utveckla arbetet utifrån projektets intentioner.

För att sprida arbetet har det arrangerats seminarier för förskolepersonal och allmänhet, projektledare Madelene Edlund inbjöds till Norge för att berätta om arbetet, det har även varit länsövergripande träffar där projektet presenterats. Vi har för avsikt att trycka en bok och vi hoppas på stor spridning av våra erfarenheter.

För att bli starkare och få fler engagerade har vi beslutat oss för att söka samarbete med andra organisationer som arbetar för barns rättigheter. Rädda Barnen och Bris bjöds därför in

till en träff för att inleda diskussioner om ett samarbete. Vi kommer att arbeta vidare för att hitta gemensamma frågor att samarbeta runt, kanske ett projekt?

Världskongressen

Den 11-13 augusti genomförs OMEPs världskongress i Göteborg, vi hoppas på stort intresse från hela internationella OMEP.

Umeå 2009

Margareta Rönngren
Birgitta Mukkavaara
Per Edberg
Britt Nyberg
Anna-Lena Öqvist

På de följande sidorna kan du läsa mera om världskongressen den 11 - 13 augusti 2010

Du kan välja bland:

185 abstracts inom Lärande för hållbar utveckling därmed blir kongressen det största internationella mötet inom området

120 abstracts som handlar om Different childhoods

50 abstracts som handlar om Gender, equity and equal rights

95 projekt från praktikers utvecklingsarbeten

NOTISER

FÖRSKOLA FÖR DE YNGSTA - På gott och ont

Birgitta Lidholt, Gunilla Niss och Magnus Kihlbom är författare till denna nyutkomna bok.

I ett- och tvåårsåldern utvecklas barnets hjärna snabbare än någonsin senare i livet. Den påverkas starkt av den känslomässiga relationen till de vuxna som är viktiga för barnet, i första hand föräldrar men för förskolebarnen också personalen i förskolan. Samspelet och anknytningen – kvaliteten i relationen – har en grundläggande betydelse för barns sociala, emotionella och intellektuella utveckling. Därför är det viktigt att det är hög kvalitet på förskolor för de allra yngsta. Och om det inte är det, vad gör vi då?

Det här är en bok att läsa och begrunda.

Ceausescu barn

The Children of Ceausescu February 20th - April 10th Foto: Kent Klich
Text: Herta Müller, 2009 års Nobelpristagare

En foto och textutställning på Tensta Konsthall väl värd att se, så passa på! Den pågår fram till 10 april.

www.tenstakonsthall.se

RUTGER INGELMAN

Vår styrelseledamot och medlem Rutger Ingelman har hastigt avlidit. Med sitt engagemang för barn och ungas rätt i samhället, lämnar han ett stort tomrum efter sig. Vi saknar honom som kollega och vän. Stockholmskretsen

los niños ciudadanos de un mundo lleno de desafíos

children citizens in a challenged world

enfants citoyens dans un monde défié

Anna-Karin Engberg

August 11-13, 2010 | Göteborg, Sweden

Organisation Mondiale pour l'Éducation Préscolaire
World Organisation for Early Childhood Education
Organización Mundial para la Educación Prescolar

www.omep2010.org

Läs mer på hemsidan >> www.omep2010.org

Med föreläsare från:

NORD AMERIKA
29 abstracts from 2 countries

EUROPA
181 abstracts from 23 countries

LATIN AMERIKA
24 abstracts from 7 countries

AFRIKA
11 abstracts from 4 countries

ASIEN
116 abstracts from 13 countries

Education for Sustainable Development - ESD (185 abstracts)

Key notes: Ingrid Pramling Samuelsson and Jan Eliasson, Sweden

Beatrice Bahago, Mary Haggai and Grace Momoh, University of Jos, Jos, Nigeria
Issues within Early Childhood Education in Northern Nigeria

Julie Davis, QUT, Brisbane, Australia
Where's the evidence? Research in early education for sustainable development

Sue Elliot, RMIT, Melbourne, Australia
Education for sustainability: Closing the research and theory gap

Glynne Mackey, University of Canterbury, Christchurch, New Zealand
To know, to decide, to act: The young child's right to be competent

Nthalivi Silo, Rhodes University, South Africa
Exploring Children's Action Competence through participation in Waste Management Activities

John Siraj-Blatchford, University of Swansea, UK and Judith Wagner, Whittier College, USA
Interactive Symposium: Education for Sustainable Development

Jing Zhou, East China Normal University, Shanghai, China
Reform Orientation of China's policy on Preschool Education

Margaret Wong, Hongkong Institute of Education, Hongkong
School-based Curriculum Innovations – Hong Kong Experience

Wei Yao, Northeast Normal University, Changchun, China
The reform and development of preschool education in China

Gender equity and equal rights (50 abstracts)

Key notes: Bronwyn Davies, Australia

Elba Domaccin, Univ. Laica Eloy Alfaro de Manabí
Cultural patterns in children's practice of games

Burcu Gülay Tasci, Dokuz Eylül Univ., Turkey
The effect of gender to children's use of streets as play spaces

Yoko Ito, Chiba University, Japan
What is expected from fathers in current Japan?

Cathy Nutbrown, University of Sheffield, UK
Citizenship and Inclusion in the Early Years

Tim Rohrmann, Catholic High School of Applied Sciences, Berlin, Germany
Looking for the men: Gender balance in the ECE work force

Male teachers and children's gender construction in Preschool Education
Tim Waller, University of Wolverhampton, UK
Outdoor spaces, pedagogy and children's culture. Reflections on outdoor play

Different childhoods (120 abstracts)

Key notes: Silvia Carrasco Pons, Spain och Sylvie Rayna, France

Susan Danby, QUT, Brisbane, Australia
Preschool children making sense of the Internet

Gabriela Etchebehere and Alicia Milán, OMEP Uruguay, Montevideo, Uruguay
Meeting Point A Sustainable Development experience in diversity

Ann Farrell, QUT, Brisbane, Australia
Different Childhoods: Australian foster carers supporting children's everyday

B.Hinitz, Coll. of New Jersey, USA and A. Kumara, Univ. of Gadjah Mada, Yogyakarta Indonesia
Anti-Bullying Research a collaboration between Indonesia and the United States

Li Hui, The University of Hong Kong, Hong Kong
Different Contexts, Different Childhoods: The Case of Hong Kong Early Childhood Education

N. Kamigaichi, Jumonji Univ., T. Kaneda, M. Mori, OMEP Japan, D. Launder, VP OMEP Asia Pacific
Current Issues and Challenges in the field of Early Childhood Education and Care in the Asia-Pacific Region

Dory Lightfoot and Ruth Peach, National Louis University, Madison, USA
Deconstructing Human Capital Theory: An international Perspective

Valeria Saavedra Medina, Junta Nacional de Jardines Infantiles, Chile
Early childhood development and learning in the health center

Mariela Losso, Universidad Nacional del Comahue, Argentina
Childhoods, education and citizenship

Elizabeth Munroe, St Francis Xavier Univ, Canada
School Improvement for Indigenous Children in Nova Scotia, Canada

Teckning av barn från Lidingö

Nordic Research Groups

Cecilia Boldemann, KI and Fredrika Mårtensson SLU, Sweden

Kidscape – a project about synergetic impact of outdoor preschool environment upon children's health

Stig Broström, Aarhus University, Denmark (Margaret Clark)

Early Childhoods in a Changing World

Johanna Einarsdottir, University of Iceland, Iceland

Early Years Transition Program /EASE

Anne Greve, Oslo University College, Norway

Day care for children under three – glimpses from daily life

Solveig Hägglund, Karlstad University, Sweden

The young child as citizen. Perspectives on learning and practicing care, responsibility and rights.

Eva Johansson, University of Stavanger, Norway

Caring, disciplined and democratic boys and girls in preschool

Marita Lindahl, Åbo Academy, Finland

Research on toddlers' learning processes in Swedish speaking day-care milieu in Finland

Karin Rönnerman, University of Gothenburg, Sweden

Action Research as a feature for Sustainable Development in Early Childhood Education

Dion Sommer, University of Aarhus, Karsten Hundeide, University of Oslo, Norway and Ingrid Pramling Samuelsson, University of Gothenburg

Child Perspectives and Children's Perspectives

children citizens in a
challenged world

XXVI World Congress
August, 11-13, 2010
Göteborg, Sweden

www.omep2010.org

Kontaktpersoner

Ordf Ingrid Engdahl, Pyrolavägen 25, 181 60 Lidingö, 070 952 67 35

OMEP- nytt: Astrid Waleij, redaktör, 08-669 83 70

SKÅNEKRETSEN: Annika Månsson

GÖTEBORGSKRETSEN Sonja Sheridan, Mor Annas väg 56, 443 51 Lerum, 031-786 23 68

STOCKHOLMSKRETSEN: Eva Ärlemalm-Hagsér, Sunnavindsgränd 209, 177 71 Järfälla, 0706-42 30 85

NORRLANDSKRETSEN: Margareta Rönngren, Taffelstråket 45, 903 53 Umeå, 090-16 12 02

SVENSKA OMEPs hemsida: www.omep.org.se

OMEP- nytt 2010:2 Utgiven av Stockholmskretsen mars 2010

ISSN: 1104 - 7569

Utgivningsplan Ansvarig krets: Skåneskretsen

2010:2- Manusstopp 1 maj utkommer i maj 2010

Svenska OMEPs mål

är att skapa kontakter och samverka både nationellt och internationellt, med och mellan olika yrkesgrupper, som är engagerade i frågor som rör barn i åldrarna 0-8 år.

Svenska OMEP arbetar för att genom olika åtgärder sprida kunskap om barn och barns villkor i såväl Sverige som andra länder.

Svenska OMEP arrangerar

- temakvällar, debatter och seminarier kring aktuella frågor
- konferenser och symposier
- studiebesök för utländska OMEP- medlemmar
- internationella kontakter

Som medlem i Svenska OMEP

- kan du påverka myndigheter som ansvarar för att barns behov tillgodoses
- får du träffa andra yrkesgrupper som arbetar för barn i åldrarna 0-8 år
- kan du delta i seminarier och konferenser i Sverige och i världsOMEP
- får du OMEP- nytt 2-3 gånger/år

Medlemskap

Du blir medlem när du betalar årsavgiften som är:

200 kronor för enskild medlem, 100 kr för studenter

600 kronor för organisation

210 kronor till ger dig OMEPs internationella tidskrift *International Journal of Early Childhood*.

Beloppen sätts in på **Svenska OMEPs plusgiro: 45 63 41-7**

Kom ihåg att skriva namn, adress och e-postadress på inbetalningskortet eller i meddelanderutan, om du betalar över Internet